

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/32/2015
Identifikačné číslo spisu:	4111203007
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4111203007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: RECLAIM, a. s., so sídlom Prievozská 2/A, 821 09 Bratislava, IČO: 46 076 760, zastúpený Havel, Holásek & Partners s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Mlynské Nivy 49, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: Karol Kováč AUTODOPRAVA, s miestom podnikania Šoltésovej 53, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 34 395 202, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s. r. o., so sídlom Štefánikova 7, 949 01 Nitra, o zaplatenie 119 671,63 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 27Cb/63/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. januára 2015 č. k. 26Cob/90/2014-433, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. januára 2015 č. k. 26Cob/90/2014-433 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd v Nitre rozsudkom č. k. 27Cb/63/2011-380 zo dňa 05. 06. 2014 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 119 671,63 eur spolu s 9,3 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 51 580,43 eur od 30. 11. 2010 do zaplatenia, 20 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 51 580,43 eur od 30. 11. 2010 do zaplatenia, 20 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 21 400,94 eur od 30. 11. 2010 do zaplatenia a 20 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 33,19 eur od 30. 11. 2010 do zaplatenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 9 393,22 eur do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil tým, že posúdil vzťah medzi účastníkmi ako vzťah obchodnoprávny, jednak z dôvodu charakteru právneho vzťahu (zmluvy o úvere) ako absolútneho obchodnoprávneho vzťahu a jednak z dôvodu, že obaja účastníci mali pri vstupe do právneho vzťahu postavenie podnikateľov a tiež s prihliadnutím na tú okolnosť, že žalovaný využil poskytnuté plnenie žalobcu na kúpu nehnuteľností, ktoré mali charakter kancelárskych priestorov určených na podnikanie. Mal za preukázané, že žalovaný s bankou platne uzatvoril zmluvu o úvere č. 002116571S, teda v poradí prvú zmluvu, s celkovou výškou úveru 1 612 000,- Sk, s výškou mesačnej splátky (istiny) 26 867,- Sk. Tento právny vzťah založený prvou zmluvou bolo možné realizovať do dňa 22. 04. 2006, pretože úver bolo možné zo strany žalovaného čerpať práve do tohto dátumu. O tejto možnosti žalovaný vedel a

cieľom žalovaného bolo získanie peňažných prostriedkov na kúpu nehnuteľnosti. Čerpanie úveru bolo nutné realizovať žiadosťou 2 dni pred plánovaným čerpaním podľa čl. II - prvej zmluvy. K realizácii čerpania úveru z prvej zmluvy však neprišlo a čas určený zmluvou na čerpanie zo strany žalovaného uplynul márne. Keďže žalovaný vykonával často zahraničné cesty v rámci jeho podnikania, udelil svojej manželke plnomocenstvo dňa 21. 04. 2006 za účelom uzatvorenia a podpísania úverovej zmluvy, pričom vedel, že úverová zmluva už ním samotným podpísaná dňa 07. 04. 2006 realizovaná vo svojom ekonomickom dôsledku nebude. Z uvedeného podľa názoru súdu prvého stupňa vyplynulo, že žalovaný vedel o problémoch, ktoré spočívajú v poskytovaní úveru z prvej zmluvy, preto dňa 21. 04. 2006 splnomocnil svoju manželku na podpísanie a uzatvorenie „novej“ druhej úverovej zmluvy, keďže išiel na zahraničnú pracovnú cestu. V tomto období mal už žalovaný uzatvorenú zmluvu s treťou osobou (ZSE, a. s., č. l. 12), ktorej plnenie bolo naviazané na úver z banky. Nikdy predtým žalovaný takýmto spôsobom manželku nesplnomocnil a na pojednávaní tvrdil, že týmto plnomocenstvom splnomocnil manželku na preberanie pošty. Podľa názoru súdu išlo o plnomocenstvo primárne určené na všetky druhové úkony spojené s „vybavením“ úverovej zmluvy (vrátane jej podpisu a následných úkonov aj vo vzťahu ku katastrálnemu zákonu a zápisu kupovanej nehnuteľnosti) s náležitosťami, ktoré sa pre takéto úkon vyžadujú a plnomocenstvo bolo určité. Zo zmluvy o úvere zo dňa 10. 05. 2006 č. 002149539S (č. l. 8) mal súd prvého stupňa za to, prišlo k uzavretiu zmluvy o úvere na úver vo výške 1 612 000,- Sk s možnosťou úver čerpať do 29. 05. 2006 medzi žalovaným a bankou - právnym predchodcom žalobcu. Ak mal žalovaný zato, že prvou zmluvou banka odopiera plniť bezdôvodne mal možnosť sa na základe tohto zmluvného vzťahu domáhať plnenia od banky súdnou cestou. K argumentácii žalovaného, že tento sám druhú zmluvu nepodpisal a že z uvedenej druhej zmluvy nevyplýva, že jeho manželka podpisovala zmluvu za niekoho iného, súd prvého stupňa uviedol, že splnomocnená manželka žalovaného podpísala svojím vlastnoručným podpisom zmluvu pri predtlačenom obchodnom mene žalovaného, a preto súd vyvodil záver, že takto vyjadrené konanie konajúcej osoby (so plnomocenstvom) je dostatočným vyjadrením konania za iného - za zastúpeného. Takéto konanie za iného muselo byť z predtlačného dokumentu známe aj osobe, ktorá podpisovala za žalovaného, aj banke samotnej. Následne žalovaný čerpal úver vo výške 53 508,60 eur na nákup nehnuteľnosti od ZSE, a. s. (č. l. 136). Listom zo dňa 06. 12. 2006 (č. l. 28) žalobca uplatnil oprávnenie podľa čl. VIII druhej zmluvy o úvere a vyhlásil všetky pohľadávky z poskytnutého úveru za splatné ku dňu 20. 12. 2006, pričom tento dátum splatnosti, podľa vyjadrenia právneho zástupcu odporcu (č. l. 137), nebol medzi účastníkmi sporný.

K vznesenej námietke premlčania súd prvého stupňa uviedol, že pokiaľ dlžník - žalovaný plní čiastočne svoj záväzok, má takéto plnenie účinky uznania zvyšku dlhu, ak možno usudzovať, že plnením uznáva aj zvyšok záväzku (§ 407 ods. 3 Obchodného zákonníka). V tomto prípade po uvedenom dni splatnosti (20. 12. 2006) žalovaný, okrem platieb vykonaných inkasným spôsobom priamo z účtu žalovaného č. XXXXXXXXXX/XXXX, vykonal platby aj cez tzv. Technický účet (TBU), ktorý zriaďuje banka za účelom priamych vkladov platieb na účely splácania konkrétneho úveru, cez ktorý boli vykonané „vôľové“ platby napr. dňa 07. 09. 2010 vo výške 600 eur (č. l. 120), dňa 14. 07. 2010 vo výške 600 eur (č. l. 121) alebo dňa 14. 05. 2010 vo výške 650 eur (č. l. 122). Uvedené platby bolo podľa názoru súdu prvého stupňa možné považovať za platby podľa § 407 ods. 3 s dôsledkom spojeným s uznaním dlhu, preto ak žalobca podal žalobu dňa 04. 02. 2011, podal ju pred uplynutím premlčacej lehoty.

Súd prvého stupňa mal za preukázané, že žalovaný čerpal úver vo výške 53 508,59 eur, pričom mal v čl. III druhej zmluvy dohodnutý úrok založený na BRIBOR 12-mesačný spolu s prirážkou 5 % ročne s výpočtom v zmluve dohodnutým. Zároveň bol dohodnutý sankčný úrok z omeškania vo výške 20 % ročne z dlžných čiastok, z ktorými bol žalovaný (dlžník) v omeškaní, a tiež mesačne splatný poplatok vo výške 200,- Sk splatný vždy k splatnosti úrokov až ku konečnej splatnosti úveru. Súd priznal žalobcovi aj nárok na úrok z úveru, ktorý sa úročí v zmluve dohodnutým spôsobom v čl. III. bod 1. druhej zmluvy vo výške 9,37 % ročne zo sumy 51 580,43 eur od žalobcom uplatneného neskoršieho dňa 30. 11. 2010 do zaplatenia. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný bol s plnením peňažnej povinnosti splatnej istiny vo výške 51 580,43 eur v omeškaní minimálne od doby 21. 12. 2006, kedy mal určenú splatnosť, súd priznal žalobcovi úrok z omeškania dohodnutý vo výške 20 % podľa čl. III. bod 3. druhej zmluvy z dlžnej sumy istiny 51 580,43 eur, z riadneho úroku 21 400,94 eur a poplatkov vo výške 33,19 eur od 30. 11. 2010 do zaplatenia, teda v nižšej výške (poplatkov) a od neskoršieho dátumu (minimálne

splatnosť istiny a poplatku nastala po dátume 20. 12. 2006) tak, ako žiadal žalobca. Podľa názoru súdu prvého stupňa, dohodnuté úroky z omeškania vo výške 20 % zodpovedajú vzťahom medzi podnikateľmi a nevybočujú z primeranosti a dôležitosti ich funkcie a boli dohodnuté vo výške, ktorá zodpovedala „hodnote“ záujmu riadneho splácania poskytnutého úveru, ktorý záujem však bol poškodený nesplácaním úveru po krátkom čase.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že vzhľadom na úspech žalobcu je žalovaný povinný žalobcovi nahradiť trovy konania.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, a to z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b/, c/, d/ a f/ O. s. p. Uviedol, že prvá zmluva zo dňa 07. 04. 2006 bola platným právnym úkonom. Namietol, že súd sa nevysporiadal s námietkami žalovaného spochybňujúcimi platnosť druhej zmluvy i z dôvodu, že zo zmluvy nie je zjavné, že bola uzavretá zástupcom, pretože v záhlaví je síce uvedený žalovaný, ale napokon ju uzavrel niekto iný bez toho, aby v zmluve bolo uvedené, že tak koná na základe hmotnoprávneho plnomocenstva, ktorého platnosť okrem iného, taktiež v celom rozsahu popiera. Žalovaný považuje druhú zmluvu za absolútne neplatnú, z dôvodu čoho vzniesol i námietky premlčania vo vzťahu na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy. Právo na plnenie sa premlčuje v 4-ročnej premlčacej dobe, podľa § 397 Obchodného zákonníka, ktorá začala plynúť odo dňa, keď ku plneniu dňa 10. 05. 2006 došlo. Uviedol, že Splatnosť úveru banka vyhlásila ku dňu 20. 12. 2006; po tomto dátume boli z účtu žalovaného č. XXXXXXXXXX (číslo účtu uvedené v úverových zmluvách) zinkasované nejaké platby, ktoré ale nemožno považovať za uznanie zvyšku dlhu práve dotknutého úveru, pretože v tomto období stále pretrvával i ďalší úver, v zmysle ktorej sa viedlo toto konto v banke takisto pod totožným č. ú. XXXXXXXXXX. Na preukázanie skutočnosti, že platby z účtu si banka zúčtovala podľa svojho uváženia, bez možnosti klienta určiť účel platby, ako aj skutočnosti, že v spornom období existoval ešte i tento úver, navrhli dôkaz, ktorým by súd zistil ukončenie zmluvy o podnikateľskom konte. Dôkaz bol zamietnutý. Nakoľko súd nevykonal navrhnutý dôkaz a v dôsledku toho došlo k neúplnému zisteniu skutkového stavu, je podľa žalovaného daný dôvod odvolania podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. c/ O. s. p. žalovaný nikdy neprejavil vôľu uznať svoj záväzok a aplikáciu ustanovenia § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka pre tento prípad považuje za nesprávne právne zhodnotenie veci. Záver súdu o uznaní záväzku čiastočným plnením a otázky vznesenej námietky premlčania nároku, nie je podľa žalovaného v súlade s hmotným právom. Nesprávne právne posúdenie otázky uznania záväzku žalovaným súdom prvého stupňa malo vplyv i na nesprávnosť jeho právneho posúdenia vznesenej námietky premlčania uplatneného nároku. Žalovaný v priebehu konania namieta i výšku uplatneného príslušenstva, v ktorej otázke treba prihliadnuť aj na zásady poctivého obchodného styku, resp. dobré mravy. Záverom odvolania namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného vyjadril písomne a navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení uviedol, že podmienkou čerpania Prvej zmluvy bolo zriadenie záložného práva v prospech banky na nehnuteľnosť, ktorá mala byť predmetom financovania úveru. K zriadeniu tohto záložného práva nikdy neprišlo, a preto nemohlo v súlade s čl. II Prvej zmluvy dôjsť ani k čerpaniu finančných prostriedkov. Preto zanikla povinnosť banky poskytnúť žalovanému finančné prostriedky uplynutím presne stanoveného času (22. 04. 2006), v rámci ktorého nebola žalovaným splnená základná podmienka - požiadať o vyplatenie prostriedkov úveru resp. splniť všetky podmienky podmieňujúce vyplateniu úveru. K námietkam týkajúcim sa udeleného splnomocnenia žalobca uviedol, že sú v rozpore s predloženým plnomocenstvom. S ohľadom na obsah a dátum udelenia plnomocnenstva má žalobca za to, že ide o špeciálne plnomocnenstvo udelené na uzatvorenie novej druhej úverovej zmluvy a všetky úkony spojené s touto úverovou zmluvou, resp. úkony potrebné na nadobudnutie zamýšľanej nehnuteľnosti. Žalobca tiež poukázal na skutočnosť, že uvedenú druhú zmluvu podpísala manželka žalovaného, nakoľko jej podpis s uvedením mena, priezviska a rodného čísla pripojený hneď pod miestom pre podpis žalovaného. Aj keby nič z vyššie uvedeného neplatilo a plná moc by ani neexistovala, prišlo by zo strany manželky žalovaného ku konaniu bez príkazu a žalovaný toto konanie v zmysle § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka dodatočne schválil. K námietke žalovaného o premlčaní dlhu, žalobca poukázal na vzájomnú korešpondenciu banky so žalovaným, ako aj na vykonané úhrady zo

strany žalovaného. Uvedená komunikácia so žalovaným, v spojení s vykonaním dobrovoľných čiastočných úhrad dlhu sú okolnosti, za ktorých sa toto konanie nedá hodnotiť inak, ako uznanie dlhu.

K námietkam týkajúcim sa výšky istiny a príslušenstva žalobca uviedol, že výška príslušenstva vyplýva zo skutočností, že žalovaný úver takmer vôbec neplatil. Od poskytnutia úveru v roku 2006 uhradil celkovo 10 platieb v sume spolu 6 972,95 eur, pričom sa zaviazal splácať úver v mesačných splátkach po 1 114,78 eur. Nie je prekvapivé, že príslušenstvo pohľadávky je k dnešnému dňu vyššie ako poskytnutá istina. Samotné porovnanie výšky istiny a príslušenstva ešte a priori neznamená, že je príslušenstvo neprimerané. Právny predchodca žalobcu poskytol odporcovi úver, za ktorý si tento zakúpil prevádzkovú budovu, ktorú následne predal (podľa jeho tvrdenia - aby uhradil svoje skoršie dlhy) a z požičaných prostriedkov vrátil iba nepatrnú časť. Vo výsledku tak mal žalovaný z poskytnutého úveru výrazný majetkový prospech, zatiaľ čo žalobca sa už niekoľko rokov pokúša získať poskytnuté prostriedky zákonnou cestou späť, pričom s ohľadom na deklarovanú ekonomickú situáciu žalovaného reálne hrozí, že sa k finančným prostriedkom nikdy nedostane. Odvolávanie sa žalovaného na zásady dobrej viery a čestnosti vníma žalobca v kontexte tohto sporu za nemiestne. Podľa jeho názoru prvostupňový súd sa dostatočne jasne a zrozumiteľne vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami daného sporu a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

Krajský súd v Nitren ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 29. 01. 2015 č. k. 26Cob/90/2014-433 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil, pričom sa plne stotožnil s jeho odôvodnením a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd preto uviedol len, že sa s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožňuje a že žalovaný v odvolaní len opakuje námietky, ktoré uviedol pred súdom prvého stupňa, s ktorými sa však súd prvého stupňa dôsledne vysporiadal. To, že sa s vyhodnotením námietok žalovaný nestotožňuje, nespôsobuje nepreskúmateľnosť, či nezrozumiteľnosť napadnutého rozsudku.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, a to podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. a požiadal o odklad jeho vykonateľnosti.

Dovolateľ uviedol, že o predmetnom rozsudku odvolacieho súdu až po jeho doručení, vôbec nepredpokladal vzhľadom na predmet sporu, ako aj skutočností, ktoré vyšli najavo pred súdom prvého stupňa, že by došlo k vyhláseniu rozhodnutia bez nariadenia pojednávania. Napriek tomu, že bola dodržaná lehota ohľadne upovedomenia o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, došlo v konaní postupom súdu na strane žalovaného k odňatiu možnosti konať pred súdom. Podľa ustanovenia § 21 ods. 2 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. o spravovacieho poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, sa mala táto skutočnosť zverejniť aj v elektronickej podobe na webovej stránke súdu, a to v ten istý deň, ako sa vyvesila na úradnej tabuli. Zo spisu táto skutočnosť priamo nevyplýva, t. j. nie je možné zistiť, či si odvolací súd splnil povinnosť, ktorá mu je uložená Spravovacím poriadkom.

Ďalej namietol, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k jeho odvolaniu proti rozsudku súdu prvého stupňa. Ide o pomerne rozsiahle vyjadrenie, ktoré obsahuje 13 strán a ktorého obsahom sú skutočnosti, s ktorými sa žalovaný mal možnosť oboznámiť až potom, čo je vec právoplatne ukončená. Z uvedeného jednoznačne možno vyvodiť záver, že žalovaný nemal možnosť sa s predmetným vyjadrením oboznámiť, prípadne naň reagovať, čím mu bola v konečnom dôsledku odňatá možnosť konať pred súdom. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. 08. 2001 sp. zn. II. ÚS 14/2001, z 13. 11. 2002 sp. zn. II. ÚS 132/02, z 05. 04. 2007 sp. zn. III. ÚS 171/2006). Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na

spravodlivý súdny proces. Keďže v danej veci vyjadrenie žalobcu nebolo doručené žalovanému, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé. Podľa dovolateľa došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v dôsledku čoho bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané účastníkovi konania, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie súdu.

Ďalej namietol, že v odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatuje, že odvolávanie sa žalovaného na zásady dobrej viery a čestnosti vníma v kontexte tohto sporu za nemiestne. Nielenže ak: 1) podľa názoru žalovaného ide o pojem, ktorý by nemal byť používaný v rozhodnutiach takých inštitúcií ako je odvolací súd, alebo ak: 2) povinnosťou súdu je zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. V nadväznosti na to, v akom „duchu“ je písomne odôvodnený rozsudok odvolacieho súdu, vznikajú pochybnosti o spravodlivosti rozsudku.

Navrhol preto, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, a aby priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril písomne. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia ústneho pojednávania nepredstavuje odňatie možnosti žalovaného konať pred súdom. K námietke, že termín, miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku nebolo zverejnené aj v elektronickej podobe uviedol, že § 21 ods. 2 ani iné ustanovenie vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. o spravovaní a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy a Špeciálny súd a vojenské sudy neukladá povinnosť súdu založiť dôkaz o takomto úkone do súdneho spisu. K námietke týkajúcej sa nedoručenia vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovaného žalovanému uviedol, že sa nevie vyjadriť k doručovaniu svojho vyjadrenia a za toto doručovanie ani nezodpovedá a bude na súde, aby prípadné doručky, či podacie hárky do spisu doložil. V každom prípade však žalobca poukázal na skutočnosť, že jeho podanie bolo reakciou na Odvolanie po ukončení dokazovania a ako také obsahovalo výlučne rekapituláciu doteraz vykonaných dôkazov a zhrnutie hlavných argumentov žalobcu, ako aj priebehu sporu. Vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 10. 09. 2014 nepredložil odvolaciemu súdu žiadne nové dôkazy, ani žiadne nové skutočnosti, odlišné od jeho vyjadrení pred prvostupňovým súdom, na ktoré navyše viackrát priamo odkázal. S ohľadom na znenie tohto vyjadrenia a znenie rozsudku odvolacieho súdu sa žalobca domnieva, že aj bez jeho vyjadrenia k odvolaniu zo dňa 10. 09. 2014 by odvolací súd rozhodol identicky. K námietke týkajúcej sa konštatácie súdu o nemiestnosti poukazovania na dobré mravy zo strany žalovaného, žalobca uviedol, že napadnutá časť textu rozsudku odvolacieho súdu nie je „názorom“ odvolacieho súdu (aj keď sa s ním mohol stotožniť), ale z jeho znenia a celkového kontextu umiestnenia v rozsudku jednoznačne vyplýva, že ide o prepis časti vyjadrenia žalobcu k odvolaniu. Táto námietka je irelevantná. Podľa názoru žalobcu predstavuje rozsudok odvolacieho súdu za štandardné rozhodnutie, čo je zdôraznené skutočnosťou, že odvolací súd rozhodoval v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. a odôvodnenie jeho rozhodnutia je de facto koncentrované iba poslednej strane rozsudku. Záverom namietol vyčíslenie trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní za úkon prevzatie a príprava zastúpenia tým istým právnym zástupcom, ktorý žalovaného zastupoval v konaní pred súdom prvého aj druhého stupňa. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považuje žalobca za správny, a preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol a priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške 808,75 eur (za 1 úkon právnej pomoci - vyjadrenie k dovolaniu + paušálna náhrada + DPH).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) následne preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 242 ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd v prvom rade, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), skúmal, či navrhovateľom podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., pričom pre uznesenia vo veciach uvedený v § 239 ods. 3 O. s. p., ani § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. neplatí. Dovolateľom napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolanie navrhovateľa preto podľa § 238 O. s. p. prípustné nie je.

Ak je súdne konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno napadnúť dovolaním aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie podľa § 239 ods. 3 O. s. p. vylúčené.

Prípustnosť podaného dovolania by teda v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Navrhovateľ namietol existenciu procesnej vady uvedenej v § 237 písm. f/ a g/ O. s. p., pretože tvrdí, že v konaní mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom, a že v konaní o odvolaní konal a rozhodol vylúčený sudca. Ak by k takémuto nesprávnemu postupu odvolacieho súdu došlo, alebo ak by rozhodoval vylúčený sudca zakladalo by to prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ alebo g/ O. s. p. Existenciu iných väd konania v zmysle § 237 O. s. p. dovolateľ netvrdil.

Dovolací súd však dospel k záveru, že namietaná vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p., teda, že postupom súdu bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom, sa v odvolacom konaní vyskytla.

Pod odňatím možností konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožnilo realizovať jeho procesné práva, ktoré sú mu priznané v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že podľa § 211 O. s. p. nenapravil pochybenie okresného súdu tým, že by navrhovateľa podľa § 209a ods. 1 O. s. p. vyzval na vyjadrenie sa k odvolaniu odporcu.

K tejto námietke dovolateľa dovolací súd uvádza, že rozhodnutie o predbežnom opatrení nie je rozhodnutím o veci samej. Ide len o dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania alebo zabezpečenie pred ohrozením výkonu rozhodnutia vo veci samej. Potrebu dočasnej úpravy potom súd posudzuje vo vzťahu k nároku, ktorý má byť alebo je uplatnený vo veci samej.

Podľa § 209a ods. 1 O. s. p. ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Podľa § 75 ods. 8 tretia veta O. s. p. ak je návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

Ustanovenia O. s. p. upravujúce predbežné opatrenie obsahujú aj určitú špecifickú úpravu doručovania uznesenia o predbežnom opatrení (uznesenie o zamietnutí návrhu sa nedoručuje odporcovi), ako aj špecifickú úpravu doručovania odvolania proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, avšak len odvolania voči uzneseniu, ktorým bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý alebo odmietnutý. Takéto odvolanie sa odporcovi nedoručuje a rozhodnutie odvolacieho súdu o ňom sa odporcovi doručuje len, ak bolo týmto rozhodnutím predbežné opatrenie

nariadené. Pri ostatných odvolaniach je potrebné postupovať podľa § 209a ods. 1 O. s. p., a teda odvolanie odporcu proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia je potrebné doručiť navrhovateľovi. Nie je však potrebné navrhovateľa vyzývať na vyjadrenie sa k podanému odvolaniu odporcu, pretože nejde o odvolanie proti rozhodnutiu o veci samej.

Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolací súd nepochybil, ak navrhovateľa nevyzval na vyjadrenie sa k odvolaniu odporcu (§ 209 a ods. 1 O. s. p. v spojení s § 211 O. s. p.).

Z obsahu spisu však vyplynulo iné vážne procesné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré namietol aj dovolateľ v podanom dovolaní.

Keďže v tejto veci nešlo o prípad predpokladaný ustanovením § 75 ods. 8 tretia veta O. s. p. (nešlo o odmietnutie alebo zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia), mal navrhovateľ v zmysle § 209a ods. 1 O. s. p. procesné právo na doručenie odvolania, čím mu vznikla aj možnosť sa k nemu vyjadriť.

Zo spisu vyplýva, že uznesenie o nariadení predbežného opatrenia bolo doručené právnej zástupkyni navrhovateľa dňa 20. 10. 2014 a odporcovi dňa 23. 10. 2014. Odvolacia lehota by navrhovateľovi, ak by bol osobou oprávnenou podať odvolanie, začala plynúť dňa 21. 10. 2014 a uplynula dňa 04. 11. 2014. Odvolacia lehota odporcovi začala plynúť dňa 24. 10. 2014 a uplynula dňa 07. 11. 2014. Odporca proti tomuto uzneseniu podal odvolanie dňa 23. 10. 2014.

Ešte pred uplynutím lehoty na podanie odvolania obom účastníkom konania, súd prvého stupňa predložil vec odvolaciemu súdu dňa 24. 10. 2014 na rozhodnutie. V ten istý deň dal doručiť navrhovateľovi odvolanie odporcu na vedomie. Právna zástupkyňa navrhovateľa odvolanie prevzala dňa 28. 10. 2014.

V rámci plynutia odvolacej lehoty, dňa 28. 10. 2014 odporca doplnil svoje odvolanie, ktoré doplnenie však dovolací súd pri rozhodovaní vôbec nezobral do úvahy a ani ho nedoručil navrhovateľovi, hoci mal tak urobiť bezodkladne (§ 211 O. s. p. v spojení s § 209a ods. 1 O. s. p.)

Podľa § 209a ods. 2 O. s. p. len čo všetkým účastníkom uplynie lehota na podanie odvolania a vyjadrenia k odvolaniu, predloží súd vec bez zbytočného odkladu odvolaciemu súdu.

Súd prvého stupňa nepostupoval v súlade s ustanovením § 209a ods. 2 O. s. p., keď vec predložil na dovolací súd ešte pred uplynutím lehoty na podanie odvolania. Dovolací súd tiež pochybil, keď dňa 28. 10. 2014 rozhodol o odvolaní odporcu (uznesenie odvolacieho súdu č. I. 346) bez vyčkania uplynutia lehoty na podanie odvolania (lehota mala uplynúť dňom 07. 11. 2014), bez doručenia doplnenia odvolania odporcu navrhovateľovi, bez rozhodnutia o námietkach uvedených v doplnení odvolania odporcu, ako aj bez toho, aby zobral pri rozhodovaní do úvahy vyjadrenie navrhovateľa, hoci v deň rozhodovania odvolacieho súdu boli tieto podania účastníkov konania súdu doručené a boli založené v súdnom spise (č. I. 335 a č. I. 266).

Rýchlosť konania, ktorá sa vyžaduje na dosiahnutie účelu konania o predbežnom opatrení, má síce prednosť pred právom účastníkov vyjadriť sa k skutočnostiam uvedeným v písomnom podaní - odvolaní (vzhľadom na znenie ust. § 209a ods. 1 O. s. p.), ale nemôže úplne potlačiť práva účastníka, ktoré mu v konaní o predbežnom opatrení patria priamo zo zákona. Rýchlosť konania nemôže ísť na úkor toho, že súd v rozhodnutí nereaguje na relevantné tvrdenia účastníka konania (hoci aj uvedené vo vyjadrení k odvolaniu, ak je toto vyjadrenie doručené súdu ku dňu jeho rozhodovania), ďalej že súd nedoručí doplnenie odvolania druhej strany na vedomie (hoci táto povinnosť súdu v danom prípade vyplýva z § 209a ods. 1 O. s. p.) a že dovolací súd rozhodne skôr ako vôbec uplynie zákonom stanovená lehota na podanie odvolania obom účastníkom. Takýto postup odvolacieho súdu dovolací súd vyhodnotil ako postup v rozpore so základným právom účastníka na spravodlivý súdny proces, zaručeným Ústavou Slovenskej republiky a Listinou základných ľudských práv a slobôd.

Nerešpektovaním procesného práva navrhovateľa vyjadriť sa k doručenému odvolaniu, resp. aj k jeho doplneniu, nedoručením doplnenia odvolania odporcu navrhovateľovi, nerešpektovaním plynutia odvolacej lehoty a nezobratím do úvahy vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu, hoci v deň rozhodovania odvolacieho súdu toto vyjadrenie bolo do súdneho spisu doručené, bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Zároveň z ústavnoprávneho hľadiska bolo porušené jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie, ktorého súčasťou je dodržiavanie zásady kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania a v rámci nej zachovanie princípu „rovnosti zbraní“, aj v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, prejavujúceho sa v danej veci v primeranej možnosti navrhovateľa predložiť svoju argumentáciu za rovnakých podmienok ako odporca. Je pravdou, že vzhľadom na špecifickú úpravu predbežného opatrenia v O. s. p. a zmysel tohto procesného inštitútu, sa zásada rovnosti účastníkov konania neuplatňuje v prvostupňovom, ako aj v odvolacom konaní tak striktne ako v konaní o veci samej, avšak pokiaľ ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu realizoval účastník konania - navrhovateľ svoje právo vyjadriť sa k namietaným skutočnostiam, mal sa odvolací súd s argumentáciou navrhovateľa vo svojom rozhodnutí vysporiadať. Keďže tak odvolací súd neurobil jeho rozhodnutie nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia podľa § 211 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. a § 157 ods. 2 O. s. p.

Ako vyplýva z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Ústavný súd Slovenskej republiky judikoval, že ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, alebo sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, treba považovať rozhodnutie súdu za riadne neodôvodnené a arbitrárne. V prípade, že súdne rozhodnutie nie je riadne odôvodnené dochádza k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom a zakladá tak prípustnosť dovolania účastníka konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

So zreteľom na uvedené pochybenia odvolacieho súdu dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V ďalšom konaní bude povinnosťou odvolacieho súdu vysporiadať sa s argumentáciou oboch účastníkov konania, ktoré uviedli vo svojich podaniach (odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu, doplnenie odvolania) doručených súdu ešte v rámci plynutia lehoty na podanie odvolania. Ďalej doručí navrhovateľovi doplnenie odvolania odporcu, aby mohol naň primerane reagovať, aj napriek tomu, že súd ho nemusí vyzývať na vyjadrenie k odvolaniu (§ 211 O. s. p. v spojení s § 209a ods. 1 O. s. p.). V prípade, že sa navrhovateľ k doplneniu odvolania relevantne vyjadrí, odvolací súd sa vysporiada s jeho tvrdeniami v odôvodnení rozhodnutia o odvolaní odporcu. Svoje nové rozhodnutie vo veci odvolací súd riadne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodní, pričom bude v ňom reagovať na všetky pre rozhodnutie relevantné námietky a tvrdenia účastníkov konania. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.